

СТРАНИЦА ЗА ХУМОР КАК ДА СЪБЛАЗНИМ БИБЛИОТЕКАРКАТА ?

Ерньо Сив

Прев. от унгарски език Стефка Хрусанова

Кой не знае, че библиотекарките са пред прага на революция? Понеже компютърът премахва традиционните процедури на заемане, съблзняването на библиотекарките става обществено дело, което просто не търпи отлагане. Ще мине по-малко от четвърт век и изобщо няма да има библиотеки. Впрочем ще има, но няма да са същите. Няма да има библиотекарки – а само бръмчащи компютри – и тогава човек ще си удря главата в стената, че не му е дошъл акълът овреме. Няма друг начин, трябва да се съблзни библиотекарката. Колкото може по-бързо.

Защото притежаваме само онова, което сме съблзнили.

Библиотекарка наричаме – от шестнайсет до осемдесет години – всяко човешко същество от женски пол, което е омъжено, разведено, овдовяло, не дай си Боже останало стара мома, и което ни заема книги. Библиотекарката може да е девствена, но по принцип вече не е такава. Гласът ѝ е дрезгав, защото пуши много, ходи с пола на карета и сандали. Понякога си навива косата на маша. Може да поправя нафтови печки, рулетки на прозорци и вериги на велосипеди, това са спомените ѝ още от седемдесетте години. Праотците ѝ са опаковали книгите в Мемфис, Александрия, Вавилон, Монте Касино, в двора на крал Матяш и в спарените книгохранилища на Бритиш мюзийм. На сърцата на всички читатели от клоновете на централните библиотеки в големите градове, тоест на всички унгарски казарми, е еднакво мила библиотекарката. Обаче за последната е общоизвестно, че е невъзможно да бъде прелъстена. Дори на взводния командир Кендереши не трябва да се вярва, че веднъж като новобранец е успял.

*“По дяволите книгите!
Нужен е животът! Животът!”*

Умберто Еко предлага библиотекарката в обществената библиотека да е куца. Но това не поставя под въпрос проблема за спечелването на библиотекарката. Съблзняването на една къпавя библиотекарка е също толкова отговорно, колкото и ако е с подвижни крака. Обаче Хорхе Луис Борхес казва, че Библиотеката сама по себе си е Вселена. Ако това е вярно, тогава библиотекарката не е нищо друго освен сърцето на Вселената. Моля да вземете това предвид в процеса на съблзняването.

*“Как се отнасяме със сърцето.
Срок на заемане: от раждането до смъртта.”*

Съблзняването на библиотекарката започва със записването в библиотеката. Библиотекарката записва данните ни, ние откровено отговаряме на всичките ѝ въпроси, женен, неженен и т.н. А когато вземем в ръка чисто новата читателска карта, вглеждаме се многозначително в апатичното ѝ лице и само питаме: “Кажете, моля, това ли са числата по УДК?” (По-претенциозните се осведомяват за десетичната система на Мелвил Дюи или за каталога по Хайнрихс, понякога за връзката между Националния институт за подготовка на равини и металните поставки на Дексион Шалго). Библиотекарката ни поглежда слисано. Горедолу от десет години не са я питали за нещо подобно. О, милите числа по УДК! Няма библиотекарка, която поне веднъж да не ги спомене с удоволствие. И тогава тя ни разяснява същността на УДК, а на по-претенциозните – десетичната система на Мелвил Дюи. Очите ѝ светят, устните ѝ блестят, хубава е, много е хубава. Междувременно наблюдава изражението ни. Благодарна ни е. Когато излизаме от заемната служба, поглежда след нас, усмихва се, погледът ѝ става мрачен отново, чак когато някой глупав първокурсник от университета – с подрънкваща обича – иска да се запише в библиотеката, но си няма понятие какви са числата по УДК, те изобщо не го интересуват.

*“Тук беше един мъж.
Аз, той и УДК.”*

Започваме да заемаме книги. Отначало заемаме всеки ден, преди всичко любовни истории от класиците: “Червено и черно”, “Ромео и Жулиета”, “Страданията на младия Вертер”, “Вълшебната

планина” и т.н. Към обед вземаме “Война и мир”, рано следобед вече го връщаме. Библиотекарката ще се чуди, но ние ще ѝ обясним смутено, че само сме искали да проверим с какви изрази княз Безухов се обяснява в любов на Наташа. След една-две седмици опитваме да получим от библиотекарката ценни, стари книги, които не могат да се заемат. Така поставяме на изпитание доверието ѝ. Заради числата по УДК тя ни ги дава, разбира се, само за един-единствен ден, при това многократно повтаря да внимаваме много за книгите и че всъщност извършва нарушение, че само на нас ни ги дава, че службата ѝ зависи от тях. Вече е наш съучастник. На другия ден с пребледняло лице и треперещи ръце отваряме вратата и запелтечваме, че сме изгубили една от скъпите и много стари книги. Ах, как така. Обраха ме. На пешеходната улица, посред бял ден ми я изтръгнаха от ръцете. Питаме тихо дали не трябва да се докладва на господин директора, как стоят нещата. Библиотекарката е бледа като платно, ръцете ѝ започват да треперят и проклина деня, когато ни е видяла за първи път. Следобед с усмивка ѝ връщаме книгата, все пак се намери, просто стана недоразумение. Библиотекарката въздъхва с облекчение, после, прегърнала книгата, ни гледа в очите дълго, внимателно и много сериозно.

“Каква е тази неспокойна, близка дълбочина?”

В някой хубав ден я запитваме неочаквано дали и тя не смята, че светът е напреднал чрез книгите. Междувременно можем случайно да докоснем ръката ѝ. Имате предвид дали светът се е придвижил напред, дали е имало развитие?

Точно така.

Да, да! (Извиква спонтанно, в същия момент се изчервява.)

Разбира се, ние само отронваме: Ами... може би.

Можем да кажем: Зависи.

От какво зависи, пита библиотекарката, като идва на себе си.

Ние не отговаряме, вече си тръгваме. (Не поглеждаме назад.)

“Чуваш ли, Върьошмарти? Михайл Мишике!

Наистина ли Вие сте ми нужен?!”

Известно време не ходим в библиотеката. Грижливо скъсваме предупрежденията за забавяне на книгите. Чакането е трудно, за нас също, но сега издръжливостта е много важна. Когато отново се явим пред библиотекарката, трябва да сме безмълвни, загадъчни и съдържани. Но в никакъв случай резки! Библиотекарката не може да разбере на какво се дължи това и затова е несигурна, обаче страшно услужлива. Прави това, което до сега не е правила. Изпраща ни до вратата.

“Знаеш ли, Иринке, по-малко се боя от разочарованите мъже.”

Неочаквано намираме в каталога дипломната работа на библиотекарката. Не трябва да се съмняваме, тя има такава. Всяка библиотекарка има дипломна работа. А онази, която няма, изобщо не е библиотекарка, а нещо съвсем друго, агент на КГБ, чиновник от Службата за данъчно-финансов контрол, който е избягал сред тишината на книжните рафтове от национално издирване. “Министър Дюла Власич и връзката му с Изпълнителния комитет на младежките библиотеки в народните школи (ИК на МБНШ) в светлината на интеграционните процеси от края на миналия век.”

(Написала я е отдавна, тогава все още се е подготвяла за научна кариера, обаче е трябвало години наред да учителства в основното селско училище с печка “циганска любов”, всеки ден да отблъсква агронома алкохолик и сега е благодарна на съдбата, че може да работи в тази голяма и богата библиотека, където е дошла с помощта на някогашната си колежка от курса – същата тази Иринке.) Поставяме дипломната работа пред библиотекарката, с няколко непринудени слова хвалим нейния стил, постройка и проблематика, но ѝ посочваме някои незавършени, т.е. недоработени мисли, и я питаме дали не работи над тях понастоящем. Да, казва тихо библиотекарката, и ако на другия ден отново отидем при нея, ни подава двайсет гъсто изписани на машина страници – написала ги е през нощта – това е продължението на дипломната ѝ работа. Не е необходимо да се прочете и тя не затова го е написала.

“Ужас. Кой би помислил, че някога ще съм благодарна на министъра на вероизповеданията и просвещението Дюла Власич?”

Не показва да е изненадана, когато за пръв път я чакаме пред библиотеката. Не трябва да я питаме за работата дори случайно. Не би навредило, ако се подготвим добре. Разказваме ѝ интересни световни новини, смешни истории, анекдоти за съвременни писатели и поети. Нито дума за личния ни живот. При този първи случай плащаме най-много един сладолед. Не трябва да ѝ показваме много пари, защото и тя е жена.

“Изпрати ме до къщи.

Толкова странно се чувствам. Толкова...”

Никога не трябва да купуваме книга за подарък на библиотекарка. Спокойно можем да я изненадаме с билет за кино – Експериментално кино, Филмов клуб, Камерна зала, с цветя, крем-пита, с рядка картичка от изложба, с източен ковчор. Библиотекарката обича традиционните подаръци. След първите подаръци вече можете да я поканите на коняк, да седите с нея в парка, да пиете кафе в сладкарницата. Да си разделим с нея халба горчива бира от един литър – в есенната градина, под звуците на малък оркестър за популярна музика. Може да се вкарат в действие дори няколко леки цигари марихуана. Библиотекарките са склонни и към диви приключения. Да намерим някое кафене – със сигурност няма да е лесно – където все още има работещ радиограмофон. Изпълнения от преди двайсет, трийсет години – Джеминай, Слейд, Магди Боди, Кекс. (Пригответе си дребни пари!) По време на песента “Апостол” можем да я хванем за ръката. Да похвалим ноктите ѝ, да ги окачествим като особено изключителни.

“Нали зная много добре какво иска.

Само не зная защо го иска.”

Когато за първи я целунем по устата, тя смутено ще склони глава настрани и изчервена, от глава до пети, ще каже:

“Но аз не съм такава жена!”

Това изречение не трябва да се взема сериозно. Защото какво представлява една такава жена? Не е ли същата като нея? Моля, успокойте се, всяка жена е такава. И библиотекарката е прилично да целувате със затворени очи. И тя обича през това време да я държат за лицето две меки длани. И още вечерта на същия ден можем да се потопим в аромата на четения до скъсване Силваши, взет от провинциалната библиотека, цветята от обложките на Кобдън-Сандерсън се увиват около кръста ни, пред очите ни трептят парченца пергамент от Мъртво море, слабините ни танцуват в свитък папирус... и т.н... и т.н.

“Добре. Снощи той постигна целта си.

Днес пак двеста четиридесет и трима заеха книги от мен.”

Ако съблазняването е преминало успешно, можем да сме сигурни, че доста време няма да получаваме предупреждение, че сме закъснели да върнем книгите. Можем да се замислим дали любовта е вечна или не. Защото един ден пощаджията все пак донася плик от библиотеката. Експресна поща, препоръчано, на наше име. Уважаеми господине, на тази и тази дата сте заели от нас дипломната работа със заглавие “Министър Дюла Власич и връзката му с Изпълнителния комитет на младежките библиотеки в народните школи (ИК на МБНШ) в светлината на интеграционните процеси от края на миналия век”, която въпреки многократно просрочваното време на заемане все още не сте върнали. С това Ви предупреждавам, че ще Ви бъде наложено наказание за нарушаване на правилата, глоба за закъснение, ако не върнете материала незабавно! Изпратете Дюла Власич обратно по приятеля си.